

Bubuti nakon te DASP Onraain

Buokaia taan makuri man te Betebeke ao Timo-Reste

SUPER

E koreaki n te beeба aio rongorongan te Kabwakamwane n Tabui n te Riki Nakoia Taan Tia Kitana Aotiteria ae e aranaki ba te DASP ni kaeineti ma bubuti n te aonraain. Ibukin rongorongo aika a tabangaki iaon taekan te kabwaka mwane n tabui n te ririki aio ao te DASP, wareka kanoan 'Ataakin rongorongo ni ibuobuoki iaon taekan am mwane n tabui n te ririki' iaon ana uebsite ana tikiim ni kamakuri te PALM ae: <https://www.palmscheme.gov.au/resources/superannuation-pacific-workers>

Ana aonraain tititam te DASP

Ana aonraain tititam te DASP i bukin te bubuti (DASP aonraain) bon te tititam ae akea boona ae ko kona ni kabongana ibukin butan am mwane n tabui n te ririki ae e tauaki n ana Aobiti n Angabwai Aotiteria (ATO).

E kona ni kaukaki te DASP iaon ana uebesite te ATO ae: <https://bit.ly/DASPOnline>

Ko kona ni moana am bubuti ngkana ko boni mena i Aotiteria. Ko na buokaki n aei ni karekean taian rongorongo aika ko kainnanoi I bukin kabobongan raoi am bubuti ngkana ko a kitana Aotitera, ao ai akea am visa iroum ae e bon maiu.

Ningai am tai ni bubuti am DASP

Nora kanoan "Ataakin taeka ni buoka iaon am mwane n tabui n te ririki ibukin rongorongan te tai ae ko riai ni bubuti iai butakin am DASP": <https://www.palmscheme.gov.au/resources/superannuation-pacific-workers>.

Ko kona ni bubuti ba e na kabwakaki am mwane n tabui n te ririki ngkana:

- Ko a tia ni kitana Aotitieria
- Tiaki kaain Aotiteria ke Nu Tirau ngke, ke bon te tia maeka ae ko matoa ngke I Aotiteria ao
- Ai akea am wisa n Aotiteria iroum (a warekaki naba ikai wisa riki tebeua ni ikotaki ma wisa ni kaneweaba).

Uringnga:

Ba e ti kona ni karokoaki te bubuti i bukin butakin am DASP ngkana (ngke ae iai am wisa) ko a tia ni kitana raoi Aotiteria ke n aki iangoa te manga okira Aotiteria n taai aika a na roko. E ngae ngkai ko kariaiakaki ni karina am bubuti I bukin butan am DASP, ma ko riai ni iangoa ngkana ko na manga okira Aotiteria ke ko nang bon aki.

Ngkana te tia makuri ngke ae ko aki tei maan, ae iai am wisa ae e maiti ririkina ao ko aki kona ni buta am bentin ni karokoa ae ko a tia n okira abam n te kabanea n tai ao e a tia n toki maiun am wisa. KO NA AKI katoka maiun am wisa ae e maiti ririkina ni karokoa ae a tia am makuri ni kabane i Aotiteria. Ngkana ko katokia, ao ko riai ni manga kabooa te wisa teuana ae e boou I bukin okim nako abam ao e na kona n aki kariaiakaki.

Australian Government

[palmscheme.gov.au](https://www.palmscheme.gov.au)

Aron karokoan am bubuti i bukin am DASP rinanon te DASP Onraain – n taina ae e aki aroaro iai aron karaoana

I bukin reitan riki taekan mwaneka aikai, ao wareka "Aron karaoan am bubuti i bukin am DASP", aika bon taian kaetieti aika a moan taekinaki n te iteraniba 4.

Ngkana ko bon mena i Aotiteria – moana karaoan am bubuti i bukin butakin am DASP

- a. Reitaki ma taabo ni kawakin mwane n tabui ni kakaea ngkana ko riai ni moana karaoan an bubuti ke ko aki.
- b. Ngkana e kainnanoaki ao karekeia te kariaia i bukin beebean kinakim ke am POI aika a tia ni kakoauaki iroun te tia kakoauaa ae e a tia ni kariaiakaki.
- c. Kauka te DASP Onraain ao wareki taekan kaetieti ao aki butimaean te bukinaki (disclaimer) aika a oti iai.
- ii. Karika am 'ibuoka ni karaba' n rinea ao ni kaekaa te titiraki.
- i. Karina taekan rongorongom iaon te iteraniba ibukin rongorongon te tia bubuti.
- d. Moana karaoan am bubuti iaon te DSAP Onraain.
- iii. Ngkana iai am akaunti ae e maiu ni bangken Aotiteria teuana, ao anga rongorongon am akaunti anne.
- e. Kawakina ke 'Save' am bubuti anne.

Kanakoa am bubuti ibukin butakin am DASP anne – ngkana ko a tia n okira abam –

- a. kariniko riki i nanon am DASP Online (ni kabonganai taeka ni karinrin (login) ake ko moan kabonganai).
- b. Nakon te iteraniba ni kabwakamwane n nora am bubuti iai.
- c. Tuoa am bubuti ba ko na kakoauaa raoi ba e bon eti taekan rongorongon te wisa aika a oti iaon te tikuriin.
- d. Kanakoa am bubuti.

Kabwakakin am DASP

- a. tutuo am emeeri ba e aki ngko a ao e na kainnana riki te rongorongo am tia kawakina am mwane n tabui n te ririki ibukin rinanoan am bubuti.
- b. Maanin te tieweti ibukin karaoan te DASP bon 28 te bong man te tai are ko karokoa iai am bubuti.
- c. I muin 28 te bong, ngkana ko tuai butimaea am DASP, ao e tauaki ma mwane n tabui n te ririki iroun te tabo ni kawakina am mwane n tabui, reitaki ma am tabo ni kawakina am mwane n tabui n te ririki ni bubutia ba e a toki ia karaoan am bubuti.

Baika ko na kainnaoi ibukin am bubuti i bukin am DASP

I bukin kanakoan am bubuti iaon am DASP ni kabonganakin te DASP Onraain, ao ko na kainnanao te kombiuta ao te intanete, ni ikotaki ma rongorongo aikai:

Nora iteraniba 3 i nanon te beebe ae e atunaki n taeka aika "Ataakin taeka ni buoka iaon am mwane n tabui n te ririki n taeka ni ibuobuoki iaon beebe ao rongorongo aika ko na kainnano i bukin tabekan n am bubuti i bukin am DASP":

<https://www.palmscheme.gov.au/resources/superannuation-pacific-workers>

- Nambwan am baaire n ana Aobiti n Angabwai Aotiteria ke te Tax File Number (TFN)
- Aram ae e bwanin
- Am bong ni bung
- Ana atureti am tabo ni maeka ngkana ko a okira abam
- Namban am tareboon ngkana ko a okira abam
- Am emeeri
- Te kabanea n tabo ae ko tiku iai i Aotiteria

Taikan am tabo ni kawakina ma mwane n tabui n te ririki ae e banin

- Aran am tabo ni kawakin anne
- Ana Namba ni Business i Aotiteria am tabo ni kawakin anne ke te Australian Business Number (ABN)
- Namban Ana akaunti am mwane n tabui

Rongorongon am tia kamakuri

- Ana ABN am tia kamakuri
- Aran ana bitineti
- Ana atureti te bitineti
- Bongin am tai ni kamakuraki

Beeba ni boutoka

- Kaobin am beebe ni kinaaki ngkana a kainnanoaki iroun am tia kawakina am mwane n tabui (taiaoka reitaki ma am tia kawakina am mwane n tabui n noria ba tera ae e na kainnanoaki)
- Kaobin am beebe mairoun am banke i Aotiteria i bukin te akaunti are e na kabwakaki am mwane nako iai

Karekea te kariaia i bukin kakoauakin am beebe i bukin kinaakim

E kona am tia kawakina am mwane n tabui n te ririki ni kainnano kaobin kakoauakin kinaakim ('Proof of Identification' ke POI). E ma rangin bebete riki ngkana a kakoauaki beebe ni kinaaki n am tai ni mena i Aotiteria. Am boto ni beebe iaon te kinaaki (POI) e kona ni iai aikai i buakona:

- am baatibooti ae ngkai ae e kaota tamneim, namban te baatibooti, aban te baatibooti, tokin maiun te baatibooti, ke
- am beebe ni kabutu ka ae ngkai, ke
- am kaati ni kaainakin te aba.

Iai kaetieti iaoia taan tia kakoauai beebe ni kinaaki. Reitaki ma am tia kawakina am mwane n tabui n te ririki i main kitankin Aotiteria iroun ni kamatoai taikan beebe aika ko na kainnano. Ko kona naba n reitaki ma am tia kamakuri iaon aron kakoauakin beebe ni kinaaki.

Aikai aomata aika a tia ni kariaiakaki ba a kona ni kakoauai beebe ni kinaaki n am tai ni mena i Aotiteria

- Minitan te aro (ae e kona ni kaira te waaki ni mareaki)
- Te aobitia ni bureitiman
- Te tia kuakua iai ana beebe ni kuakua ke n tararuai aoraki aika a onoti ao n tia n reetitita ma ana Baba ni Kuakua Aotiteria (a aki ira buoakia taan anga bwain aoraki): <https://www.medicalboard.gov.au/>
- A kona n anga te tieweti i nanon nimaua te ririki mai nano Bangke, botaki ni kateitei ke te aobitia ni katango mwane
- Te Tia Moti ni bowi mai nano
- Te Mataniwi n Aobitia ni Katanoata (ti n te makoro ae Kuintiran)
- Mataniwi n Aobitia n te tua
- Rooia
- Tia Moti
- Aobitia n te tua n taabo aika a raroa ma tina ni kaawa

Ko kona naba ni kakoauai beebe ni kinaaki ngkana ko okira abam. Taiaoka uringnga ba e kona ni iai te kabanemwane iaon karekean te kakoaua i bukin te kinaaki.

Aomata aika a tia n anganaki te kariaiakaki ba a kona ni kakoauai beebe ni kinaaki i tinanikun Aotiteria

- Te Tia kakoauai beebe n tua
- Ana taan makuri Aotiteria
 - n ana embatii ae e kaan
 - n ana Ai Komitin
 - n ana konturate – ni ikotaki ma konsurate ae e mataniwi iai ana konsura Austrade aika a aki kaboaki

E riai te tia kakoaua ae e mena i matam ni kakoauaa ba kaobi n tatabeua nako bon kaobin raoi te moan beebe.

Kateimatoa ukin am akaunti ma bangken Aotiteria

Ko bon riai ni kateimatoa ukin am akaunti n am bangke i Aotiteria **ni karokoa reken am DASP iroum**. E ngae ngke e kona ni kabwakaki am DASP n te tieke, bon ti te kaewe mwane nakon taian akaunti ni bangken nako Aotiteria aika a rangin omwaaka. Ko riai n reitaki ma am tabo ke taabo aika a kawakina am mwane n tabui n te ririki ba tera aekan kabakamwane aika a kona n anganiko.

Ngkana e tauaki am mwane n tabui n te ririki iroun Ana Aobiti n Angabwai Aotiteria (ATO), ao e **ti** kona ni kabwakaki n te tieke ke nakon am akaunti ma bangken Aotiteria teuana ae e makoro n aram.

Aron karaoan am bubuti i bukin am DASP

Ngkana ko roko i Aotiteria – an moana naba karaoan am bubuti i bukin am DASP

1. Moana karaoan am bubuti n te DASP Onraain **n am tai ni mena i Aotiteria**. Ni karaoan aio, ao ko riai n:
 - a. Reitaki ma taan kawakina am mwane n tabui n te ririki n noria ba baikara rongorongo ma beebe ni kakoaua aika a na kainnanoia mairom i bukin boutokan am bubuti iaon am DASP.
 - i. Iai iroun am tia kamakuri rongorongo iaon am mwane n tabui n te ririki, ni ikotaki ma taekan te itoman, ke a bon bane ni koreaki taekaia iaon am beebe ni bakabwai
 - b. Ngkana e kainnanoaki, ao karekea beeban kinaakim 'POI' ae e a tia ni kakoauaki iroun te tia kakoaua ae e a tia n anganaki te kariaiakaki.
 - c. Karekea te DASP Onraain ao wareki kaetieti ao te aki butimaea te bukinaki 'disclaimer': <https://bit.ly/DASPOnline>
 - d. Kanoa ae bon rongorongom iaon te iteraniba i bukin taekam. Rongorongo aika ko bon riai n anga bon:
 - i. aram ae e banin
 - ii. am bong ni bung
 - iii. am emeeri
 - iv. aban am baatibooti ao namban am baatibooti
 - v. Namban am baaere n angabwai (TFN) (e kona ni katukaki ma e bon riai karinana) – Ngkana ko karaoa aio, ao e na bon kaotaki nakoim ba e tauaki ia am mwane n tabui n te ririki.
 - ngkana ko aki anga am TFN:
 - o Kabongana te tititam ni kakaea ana ABN am mwane n tabui n te ririki ae e boboto iaon aran te tia kawakina am mwane n tabui.
 - o kabongana te "Super Fund Lookup" ni kakaea ana PO atureti te tia kawakina am mwane n tabui ao ana ABN:
<https://www.superfundlookup.gov.au/> Super Fund Lookup
 - o Reitaki ma te tia kawakin ni karekea ana ABN ao ana PO atureeti ngkana ko aki kona ni kunea te tia kawakina am mwane n tabui i nanon "Super Fund Lookup" ke "Kakaean te Mane n Tabui n te Ririki.
 - vi. Taekan ana akaunti te tia kawakina te mwane n tabui n te Ririki, ni ikotaki ma ana ABN.

Tabeua rongorongo aika ko anga ikai, a na kabonganaki ioun te Botaki ni Makuri i Nanoa n tuoaki iai riaina ba ko kona n tabeka am bubuti i bukin te DASP. E ti kainnanao tabeua te tekan te tutuo aio ao n te tai anne, e bon kaotaki te tikuriin i bukin kakoauan riain tabekan am bubuti.

- i. Ngkana ko kona n tabeka am bubuti i bukin te DASP n te tai aio, ao ko kona n reitanako am bubuti.
- ii. Ngkana ko aki kona n tabeka am bubuti i bukin te DASP n te tai aio, ao e na oti taekana n te tikuriin. Kakaea kanoan taun aron te aomata i bukin te DASP ao manga karinrake i bukin Anakin am mwane n tabui ngkana ko kunea taekana.
- e. Karika am 'ibuoka ni karaba' teuana n rinea am titiraki ao kaekaana. Karaoia n te aro aio: Rinea te titiraki ae bon ti ngke n ata te reke nako iai – tai kaota te titiraki aio nakon temanna. Ko riai n uringa am kaeka ibukin manga kaukan te tititam rimui n te tai riki teuana.
- f. Ngkana iai am akaunti ae e maiu ni bangken Aotiteria teuana, ao anga taekan am akaunti ma bangken Aotiteria anne ae e banin – bon aei te kawai ae e te kabanea ni bebete ao te kabanea ni birimwaaka ni karekean kabwakakin am DASP nakoim.
- g. Kawakina am bubuti anne. Ngkana ko a okira aban ao ko kuneaki n tau n tabeka am bubuti, ao ko kona n reitanako am bubuti rinanon te DASP Onraain.

N te tai are ko a okira iai mwengam – kanakoa am bubuti I bukin am DASP.

2. Ngkana ko a tia n okira abam ao e a toki maiun am wisa, ko bon kona ni kanakoa am bubuti I bukin am DASP.
 - a. Kariniko nakon te DASP Onraain ni kabonganai rongorongom ao ni kaekaa te titiraki iaon te ibuoka ni karaba are ko a tia ni karikia.
 - i. Ko riai ni karina ake bon taekan rongorongom ae e banin ake ko kabonganai ngke ko kariniko n te DASP Onraain n te maon tai.
 - ii. Ngkana ko aki anga rongorongo aika bon **aeakan raoi** akekei, ao ko na aki kona n nora am bubuti are ko a tia ni kawakinna (save). Ko a riai ni manga moana karoan am bubuti ae e boou i bukin kabwakan am DASP.
 - b. Nakon te iteraniba iaon taekan taian bubuti I bukin te kabakamwane n nora te bubuti are ko a tia ni karikia mai maina.
 - c. Rinanon am bubuti ao kakoauaa raoi ba e bon eti rongorongan am Wisa ane e oti iaon te tikuriin.
 - d. Kanakoa am bubuti.

Kabwakaan te DASP

3. Tataninga am DASP, n tia n anaaki te angabwai mai iai, ni kabwakaki in anon am akaunti n te banke are ko rinea.
 - a. Maanin te tai ae e tabangaki i bukin karoan te DASP bon **28 te bong** man te tai are ko karokoa iai am bubuti ae e eti n irianaki ma beebea ni boutoka i bukina.
 - i. E na kona ni maan riki tain karoan am bubuti ngkana ko kanakoa am bubuti ae e aki banin raoi kanoana ke ngkana ko butiaki ioun te tia kawakina am mwane n tabui ba ko na karokoi rongorongo riki tabeua aika a na boutoka am bubuti. E na reitaki ma ngke am tia kawakina am mwane n tabui (n te emeeri ke te reta) ngkana a kainnaoa aio mairoum.
 - ii. Nora "Ataakin taeka ni buoka iaon am mwane n tabui n te ririki iaon aron tauan te angabwai man am DASP: <https://www.palmscheme.gov.au/resources/superannuation-pacific-workers>. Ane ko na anganaki taekan te bakamwane ae e kaota nakoim maitin te angabwi iaon am DASP ae e tauaki ao te kabanea ni maiti ae e kabakaki nakoim.
 - b. Ngkana e aki roko irom am DASP i muin 28 te bong, ao e bon kawakinaki am mwane n tabui ma te tia kawakinna, **bon reitaki ma te tia kawakina am mwane n tabui** ni bubutia ba e a toki ia ngkai rinanoakin am bubuti irouia.

Kaairuan te DASP Onraain ao kaetakina

Ko aki kona ni kakoauaa ba antai ngke

Am tai ni karika am akaunti n te DASP Onraain

E kona ni kaotaki n te tikuriin te taeka ae **aki kona ni kakoauaa taekam** i muin karinan aika **bon taekam** ke otin **kakoauaan kariaiakam** n te tikuriin. A na oti taeka aikai ngkana a aki boraoi rongorongo ake ko karin ma aika a mena n ana Aobiti n Angabwai Aotiteria (ATO ao/ ke te Botaki ni Makuri Inanoa.

Ngkana ko nori taeka aikai, ao kakoauaa raoi ba:

- e bon eti taibinakin namban am baatibooti
- e bon eti taibinakin aram

Te ara are ko taibinna, e na bon aitara raoi ma te rongorongo ae e tauaki iroun te ATO ao te Botaki ni Makuri Inanoa. Bon aei raoi arona ngkana ko kariniko n taai nako (log on). Kaairua tabeua aika a rangin noraki ni karinan te ara, iai aikai i buakona:

- e kaokoro te tibeering
- e kaokoro kabonganakin te ara are mai nuka ke aara riki tabeua
- kabonganakin te manin taeka ba te onomui i bukin te ara are mai nuka
- kabonganaki aara n takakaro
- karinanakin aara n te aro ae e kaokoro

Te katoto teuana, ba ngkana ko a tia ni karina aram ba tao 'Nikora Atam Mori' ma ko taibina: 'Nikora Mori, Nikora A Mori ke Nik Atam Mori, ao a na bon aki butimaeaki aara aika a kaokoro aikai.

Ngkana ko a manga karin i nanon te DASP Onraain

E kona naba n oti te **aki kona ni kakoauaa taekam** i muin manga kan karinan **aika bon taekam** n te tikuriin. E riki aei i bukina ba tao a bon aki aitara raoi rongorongo ake ko karini ma ake ko korei i nanon am beebea ni bubuti ngke ko moan kariniko (login).

E kakawaki ba ko na kakoauaa ba ko karina te rongorongo ae e aitara raoi ma ake ko a tia ni karini n taai nako ngkana ko kariniko (login).

Kaairua riki tabeua aika a riiri ki bon aikai:

- karinakin aran te aba ae e aki eti. Te katoto, ba ngkana ko taibina "KAAIN TAMOA" ao ko aki kona ni manga kariniko n te titiam ao n taibina 'AOMATAM TAMOA'

- Ngkana ko karokoa am TFN n te moan tai, ao ko rai n anga am TFN ae titebo ma are te moan, ngkana ko a manga kariniko n te tititam. Ngkana ko aki anga am TFN n te moan tai, ao ko aki riai ni manga anga i muina.

Ngkana ko aki anga taeka aika a bon aitara raoi ma ake ko moan anga, ao ko na aki kona n nori bubuti aika a tia n rinanoaki, ma ko kona ni manga karaoa riki am bubuti ae e boou.

Karikan te ibuoka ni karaba

Ngkana ko a tiba kabonganana te tititam ni makuri ae te DASP onraain, ao ko na butiaki ba ko na karika te 'buoka ni karaba' teuana man rineakin ao kaekakin te titiraki teuana. Ni katoa tai are ko a manga karin n te tititam, ao ko riai ni kaeta raoi am kaeka nakon te titiraki.

Ko na rinea te titiraki teuana ae bon ti ngke ae ko ata te kaeka nako iai. E kona n riki am buoka ni karaba ba:

- te taeka teuana ae to 1 nakon 20 maitin manna
- te taeka ae ti teuana ke a maiti riki
- te taeka ae e irengan ma taian ware.

Ngkana ko karini marena i main, i marenan, ke i muin am kaeka, ao a na bane n aki kubaraki n te tititam ngkana e a kawakinaki (saved) te kaeka. Te katoto teuana ba ngkana ko taibina te taeka ae P A L M ba am titiraki ni karaba, e na warekaki iroun te tititam ba PALM n akea te marenaia manin taeka.

A na kawakinaki am buoka ni karaba iaon te titiraki ma kaekaana n te waaki ae e rangin karabaki raoi iai (encrypted).

Kakoauaa ba ko uringa am kaeka, ba ko na karinna ngkana ko a ma okira te tititam. Ko na anganaki am tai ae ti tenua n taibina te kaeka ae e eti ngkana ko kan rinnako I nanon te tititam.

Tarebonia te ATO ke emeeri nakon daspmail@ato.gov.au au ngkana ko mwaninga te kaeka nakon te titiraki n am buoka ni karaba.

Rongorongan te Wisa

E ti kona te tikuriin iaon **Rongorongan te Wisa** ni kaotia nakoim ba iai ke akea iroum te wisa i bukin Karaoan te Makuri ni Motirawa (WHM) aika te wisa 417 ke 462. Te wisa 462 a ti rotaki iai kaain Babua Nu Kini.

Ngkana e tuai reke iroum te wisa ae te WHM, ao e na kaotaki te rongotongo nakoim akana a oti i nano ikai.

The screenshot shows a web page titled 'Apply for departing Australia superannuation payment: visa information'. It includes a note from the Department of Home Affairs about holding a holiday maker (HM) visa. It also contains instructions for those who have never held a WHM visa, noting that a super fund will be shown on your super fund once the application is submitted. There are links for 'Disclaimer', 'Privacy Statement', 'Data Security', 'Feedback', and 'Help'.

'Tao ko a tia ni karekei aekan wisa riki tabeua ma a na bon aki taekinaki iaon te tikuriin aio.

Te ukeaba

Ngkana ko anga am TFN, ao e na waaki te titiam n ukeri ana rekooti te ATO ba e na kunea te tia kawakina am mwane n tabui ike e kona n tiku iai am mwane n tabui n te ririki. N tabetai, ao a kona taabo ni kawakin mwaane n tabui ni karaaii mwaane akanne nakon Ana Aobiti n Angabwai Aotiteria (ATO) ba mwaane aika akea aomatataia (USM). Ngkana e riki aio, ao ko na kona n nora am mwane n te ATO n te tikuriin ikitaki ma **muin kakaean te mwane n tabui n te ririki**.

Ana titiam DASP Onraain e na karika te bubuti ibukia taabo ni kawakin n tatabeua ao/ke te ATO ae e taua te mwane n tabui n te ririki. Ko a riai ngkanne ni karokoi rongorongo riki tabeua n aron ae ko kona n anga.

Ngkana e aki kinea am mwane n tabui n te ririki te DASP Onraain.

Ngkana ko aki karina am TFN ke bon iai am mwane n tabui, ma e aki kona te tititam ae te DASP Onraain iaon bubuti ni kunea:

- rinea Karina te bubuti ('Add application')
- moana karaoan te bubuti teuana ni kabongana te ABN ae ana namba te tabo n kawakina te mwane n tabui ae iai am mwane n tabui n te ririki irouna.

Ngkana ko bon tuai ni kitana Aotiteria ao e bon teimatoa ni maiu naba am wisa

Ngkana ko na bubuti i bukin te DASP, ao ngkana e taku te Tabo ni Makuri n te Botaki ni Makuri Inanoa n taku ba ko tuai kitana Aotiteria ke e bon teimatoa maiun am wisa, ao ko kona n rekootina aika bon taekam i nanon te DASP Onraain ao ni kawakina (save) am beebea ni bubuti nako. Ko kona ni manga kariniko n te DASP Onraain ni kabooua ao ni karina am bubuti nako ngkana ko a tia ni katana Aotiteria ao ai akea iroum te wisa ae e maiu.

Australian Government

Norakin te bubuti aika ko a tia ni kariki

E na kaotaki ni iteranibaan **Bubuti i bukin te bwakamwane** karinan ni bubuti ake ko a tia ni karaoi. A na kaotaki bubuti n aron aekaia:

- **kanakoaki:** ngkana e a tia ni kanakoaki te bubuti nakon te tia kawakina am mwane n tabui n te ririki
- **aki butimaeaki:** ngkana e a tia te botaki ni kawakin mwane n aki butimaea te bubuti (e na bon reitaki ma ngke te botaki ni mwane n te emeeri ke n te reta ni kabarabara bukin aki butimaean am bubuti i bukin butakin am mwane. Ngkana e aki butimaeaki am bubuti, ao ko riai ni manga karaoa am bubuti ae e boou.)
- **te bubuti ae e boou:** ngkana ko a tia ni karika ma ko tuai ni kanakoa te bubuti
- **aki bitaki kawaina:** Ngkana ko baireia ba e na bon tiku iroum te bubuti
- **e kaweaki:** Ngkana e aki butimaea te bubuti am tia kawakina am mwane ba a tia ni kawea am mwane n tabui n te ririki nakon te te botaki ni mwane riki teuana, ke nakon te ATO. Ko riai ni karaoa am bubuti ae e boou.

Ngkana ko kainnanoa bitakin am bubuti

N te tai are e a tia ni karinaki iai te bubuti nakon te tab oni kawakina am mwane n tabui n te ririki ao e na oti iaon iteranibaan **Bubuti aika a kanakoaki** i nanon te DASP Onraain. E ti kona n noraki, ma e aki kona ni bitaki.

I bukin karaoan taian bitaki, ko riai n reitaki ma te tia kawakina am mwane n tabui. A bon kaotaki naba taekan te tia kawakina am mwane n tabui iaon iteranibaan **Bubuti aika a kanakoaki**.

Tuoan rinanoakin am bubuti

E ngae ngkana ko kona ni manga rinnako n te tititam ao n nori bubuti aika ko a tia ni kanakoi ao aekan tein te bubuti, ma e aki kona DASP Onraain ni kaotia ngkana e a tia te tia kawakina am mwane n tabui n rinanon te bubuti.

Ngkana, i muin 28 te bong ao e tuai naba n roko am DASP iroum, ao e tauaki am mwane n tabui iroun te tia kawakinna ao e tuai roko iroum te emeeri ke te reta mairoun te botaki ni mwane are e kawakina am mwane n tabui ni bubuti rongorongo riki tabeua, ao bon reitaki ma te tia kawakina am mwane n tabui ni bubutia ba e a toki ia ngkai rinanoakin am bubuti.

Reitan rongorongo riki tabeua

Nora ana iteraniba ATO n ana uebsite ae e atunaki ni Buoka n ana tititam ni bubuti te DASP n te onraain ibukin kaairua ao aron kaetakia.